NEAR EAST UNIVERSITY
LIBRARY
1988 - LEFKOŞA

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

MEZUNİYET TEZİ

KIBRIS TÜRK CEMAAT-İ İSLAMİYESİNE MAHSUS TEŞKİLAT-I ESASİYE NİZAMNAMESİ (1895)

FAZİLET DERENDELİ
20012047

DANIŞMAN HOCA: YRD.DOÇ.DR. ALİ EFTAL ÖZKUL

LEFKOŞA/2006

63 08 61 51 36

NEAR EAST UNIVERSITY
LIBRARY
1988 - LEFKOŞA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 2
BİRİNCİ KISIM: TEŞKİLAT-I ESASİYE NİZAMNAMESİ 3
İKİNCİ KISIM: KÖY TEŞKİLATI 3-4-5
ÜÇÜNCÜ KISIM: KAZA TEŞKİLATI 5-6-7
DÖRDÜNCÜ KISIM: MERKEZ TEŞKİLATI 8-9
BEŞİNCİ KISIM: EVKAF İSLAMİYE TEŞKİLATI 9-10
ALTINCI KISIM: DİYANET İŞLERİ TEŞKİLATI 10-11
YEDİNCİ KISIM: MUHAKİM-İ ŞERİYE 11
SEKİZİNCİ KISIM: EYTAM İŞLERİ 12
DOKUZUNCU KISIM: MAARİF İŞLERİ 12
ONUNCU KISIM: CEMAAT-İ İSLAMİYE KONGRESİ 12
ONBİRİNCİ KISIM: MEVDAD ŞETTİ 13
TALİMAT DAHİLİNDE :.....13
MADDE-İ MUVAKKAT: 14
İNDEKS : 15

ÖNSÖZ

Kıbrıs ' ta 1895 yılında adanın mali, ticari, zirai, hukuki ve eğitim yönünden gelişimi ve bunlarla ilgili işlerin daha kısa bir zamanda yapılması için kim tarafından yazıldığı belli olmayan '' Kıbrıs Türk Cemaat-i İslamiyesine Mahsus Teşkilat-ı Esasıye Nizamnamesi'' adı altında bir nizamname hazırlanmıştır.

Teşkilat-ı Esasiye Nizamnamesine göre Kıbrıs adasında mevcud olan teşkilatlar şunlardır: Köy Teşkilatı, Kaza Teşkilatı, Merkez Teşkilatı, Evkaf-ı İslamiye Teşkilatı, Diyanet İşleri Teşkilatı, Maarif Teşkilatı ve adada teşkilatlanmayı sağlayan Cemaat-i İslamiye Kongresi ve neticede alınan talimatlardır. Bu teşkilatların görevleri farklı olup birbirleriyle de bağlantılıdır. Fakat bu teşkilatlar arasında göze çarpan en önemli husus daha çok Müslüman halkı esas almalarıdır. Teşkilat nizamnamesine göre Kıbrıs 'ta cemaatin tek temsilcisi ise;''Kıbrıs Türk Cemaat-i İslamiyesi Heyet-i Merkeziyesidir''. Kıbrıs adasında bulunan bütün emlak, arazi, para getiren mülkler bu cemaate bağlıdır.

Bunlarla ilgili detaylı bilgiye bu çalışmanın içeriğinde fazlaca değinilmiştir. Fakat daha da önemlisi olan bu çalışmada bana ve arkadaşlarıma karşı yardımlarını esirgemeyen Sayın Hocam YRD. DOÇ. DR. ALİ EFTAL ÖZKUL 'a ve Girne ' deki Milli Arşiv çalışanlarına teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

FAZİLET DERENDELİ

Kıbrıs Türk Cemaat-i İslamiyesi Mahsus Teşkilat-ı Esasiye Nizamnamesi

Teşkilat-ı Esasiye Nizamnamesi

(Birinci Kısım)

1-İsim ve Ünvan : Kıbrıs adasında bir Türk İslam Cemaati mevcuddur.Ada dahilinde sakin veya mütemekkin her ferd-i Müslim , cemaatin aza-yı adliyesindendir. Cemaatin isim ve ünvanı "Kıbrıs Türk Cemaati İslamiyesi" dir.

2-Cemaatin Hukuk ve İdaresi: Cemaat, (hukuk –u idare-i hükümetden gayrı) ve sırf kendisine mahsus bütün hukuk-u umur-u ictimaiye ve diniyesini bu nizamnamede tayin edilen şekil ve suretde her üç senede bir ehliyet-i lazımayı haiz azasının rey ve intihabı ile teşkil edilen heyetler vasıtasıyla idare eder.

3-Cemaatin Mümessili: Cemaatin yeğane mümessili Kıbrıs Türk Cemaat-i İslamiyesi Heyet-i Merkeziyesidir. Cemaat, başka hiç bir makam ve şahsın bu hususdaki edki salahiyetini kabul etmez.

4-Teşkilatın Maksat ve Gayesi : Teşkilatın hedef ve gayesi, adadaki Türk İslam Cemaati'nin mevcudiyet ve bekasını, inkişaf ve terakkisini, tekamül ve tealisini ve efradının refah ve saadetini temine çalışmakdan ibarettir.

5-Cemaatin Şahsiyet-i Maneviyesi: Kıbrıs Türk İslam Cemaati şahsiyet-i maneviyeye haizdir. Ehliyet-i kanuniyeyi haiz bir şahsın yapabildiği bütün muamelat-ı resmiye ve gayrı resmiyeyi yapabilir. Devair ve muhakkem hükûmetde cemaat reisi, cemaatin mümessilidir. Cemaate aid bütün emlak, akar ve arazi Cemaat-i İslamiye namına kayd edilir. Nukud ve eşyası cemaat namına tasrif edilir.

Cemaat-i İslamiye Teşkilatı Nizamnamesi

(İkinci Kısım)

Köy Teşkilatı (Her muhtarlık Bir Köy Hükmündedir)

1-Köy Heyet-i İdaresi ve adedi : Kıbrıs' ta en az otuz Türk Müslüman ahalisi bulunan her köyde bir heyet-i idare teşkil edilecekdir. Ahalisi bundan az olan köy, en yakın köye mülhak sayılacakdır. Köy heyet-i idaresinin adedi üç kişiden ibaret olacakdır.

Bunlar kendi aralarından bir reis ve bir sandık emini intihab edeceklerdir. Sandık emini kitabet vazifesi de görecekdir.

2-İntihab Etmek ve Edilmek Ehliyeti: Bir köyde sakin veya mütemekkin on sekiz yaşında akil her Türk Müslim-i erkan intehab etmek ve edilmek hakkına malikdir. Şu kadar ki; Madde-i mahsusiyesine tevfikaen muayyen olan ianeyi intihabdan evvel tediyeye mecburdur. Aksi takdirde bu hukukdan mahrum olacakdır. İntihabat hitamında rey alan zevatın isimleri ve almış oldukları reylerin adedi defter-i mahsusada gösterilerek ziri köy cemaat reisi tarafından imza ve tasdik edilecek ve nihayet on beş gün zarfında kaza heyet-i idaresine aza-yı malumat olunacakdır.Her ne suretle olursa olsun münhal vukuunda intihab olunan azalardan sonra rey alan zevaattan sıra ile en ziyade rey alanı münhal-i mevki işgal edecekdir.Öyle bir kimse bulunmadığı takdirde yeniden intihab yapılacakdır. Hükûmet memuriyeti intihab edilmek ehliyetini salibdir.

3-Köy İdaresinin Müddet-i vazifesi: Köy heyet-i idaresinin müddet-i vazitesi üç senedir. Vazifesi intihab edildiği seneyi takib eden sene ibtidasından başlar.

4-Köy Heyet-i İdaresinin Vazife ve Mesuliyeti: (a) Köy Heyet-i İdaresi , bir köy defteri tutacakdır. Köyde sakin veya mütemekkin her Türk Müslüman'ın ismini deftere kayd edecekdir. İntihab etmek ve edilmek hakkını ve ehliyetini haiz bulunanların bir listesini yapacakdır. Defterin ve listenin birer suretlerini mensub oldukları kaza heyet-idaresine göndereceklerdir.

(b) Müddet-i vazifeleri esnasında vuku bulacak ve fiyat u tevellüdatı defterde gösterecekdir ve her sene kaza heyetine bildirecekdir.

(p)Vazifesinin üçüncü senesi Eylül-i ibtidasından yirmisine kadar olan müddet zarfında intihabdan en az bir hafta evvel, köy heyeti azası intihab edileceğine dair köyün göze çarpar bir yerine ilannâme yapışdıracak ve intihabın hangi gün ve saatde başlayacağını ve hangi saatde kapanacağını ilan edecekdir. Reis intihabın neticesini nihayat otuz Eylül'e kadar mensub olduğu kaza heyet-i idaresi reyasetine bildirecekdir.

(p) Bu suretle intihab yapılmayan veyahud neticesi mensub olduğu kaza heyet-i idaresi reisine vaktinde malumat veremeyen köylerin heyet-i idaresi , kaza heyet-i idaresi tarafından teşkil edilecekdir.

(t) Cemaat işleri hakkında vuku bulacak bütün muhaberet köy heyet-i idaresi reisi ile kaza heyet-i idaresi reisi arasında ceryan edecekdir.

(s)Köy cemaatleri ihtiyacat-ı ictimaiyelerini kaza heyet-i reisine bildireceklerdir.

5-Cemaate Verilecek İane ve Mikdarı: Ehliyet-i kanuniyeyi haiz ve intihab etmek ve edilmek hakkına malik her şahıs cemaat sandığına ayda bir guruş iane verecekdir ve mukabelinde sandık emininden ilm ve haber alacakdır.

6-Sandık Emini ve Katiplik Vazifesi:Sandık emini bu suretle cem edilen ianeleri üç ayda bir kaza sandık eminine teslim edecek ve mukabelinde makbuz senedi alacakdır. Her köy kaza sandık eminine teslim ettiği meblağın yüzde altmışını köyün ihtiyacat-ı hususiyesine sarf etmek hakkına malikdir. Şu kadar ki; Ön babdaki ihtiyac köy heyetince kararlaşdırılarak kaza heyetinin tasvibine arz olunacakdır. Köylerde zuhur edecek fakir cenazelerin masarfatı köy heyeti tarafından köy sandığından tasviye edilir.

7-Heyet-i İdare Reisinin Salahiyeti: Köy heyet-i idaresi reisi, mensub olduğu kaza heyet-i idaresi azası ve müftü intehabı hususunda köyünü temsil ederve bine-en aleyh köy namına rey vermek salahiyetine haizdir.

8-Cemaate Aid Emval ve Eşya: Her köyde mevcud bulunan cami, mekteb ve medrese binaları cemaate aiddir ve bunların emval-i menkule ve gayri menkulelerinin idaresi köyün heyeti tarafından icra edilir. Heyet, imam, muallim, ve müezzinler hakkında olabilecek şikayeti kaza idaresine bildirecek

(Üçüncü Kısım)

Kaza Teşkilatı

1-Kaza Heyet-i İdaresi ve Adedi: Her kazada yedi kişiden ibaret olmak üzere bir kaza heyet-i idaresi bulunacakdır.

2-Kaza Heyet-i İdaresinin Suret-i İntihabı: Kaza heyet-i idaresi, intihabının üçüncü senesi teşrin-i evvelinde yeni intihabat için bir gün tayin edecekdir. Tayin edilecek günden en az on beş gün evvel köylere ilannameler gönderecekdir. İlanname intihabın hangi yerde ve ne saatde başlayacağını ve ne saatde biteceğini gösterecekdir. O gün tayin olunan mahal ve vakitde köy mümessilleri ictima edecek ve kaza heyet-i idaresine intihab edecekdir. İntihab kaza heyet-i idaresinin reyaseti altında icra edilecekdir. İntihab edilen kimselerin isimleri hafi olarak bir kağıd üzerine yazılacak ve

reise verilecekdir. En yüksek rey alanlar aza-yı ilan edileceklerdir. Reylerin tadad u tasnifine heyet-i idare nezaret edecek ve netice-i intihab hakkında heyet-i merkeziyeye hitaben bir matbut tanzim u heyet tarafından imza edilecekdir. Müddet-i vazife üç senedir. Müddet-i vazife bitmezden evvel her hangi bir sebebden dolayı münhal vuku bulursa köy heyet-i idarelerinde vukua gelen inhilallerde olduğu gibi muamele olunacakdır. Her hangi kazada işbu tarihe kadar kaza heyet-i idaresi teşkil edilemezse o kazanın heyet-i idaresini heyet-i merkeziye teşkil edecekdir.

muayyen olan ianeyi vermeyenler intihab edilemezler. Kaza heyet-i idareleri intihabı intihab senesinin teşrin-i saniyesi on beşine kadar ikmal edilmiş bulunacakdır.

3-Kaza Heyet-i İdaresi: Kaza heyet-i idaresi intihabını müteakib bir ictima akd edecek ve aralarından bir reis, bir katip ve bir sandık emini intihab eyleyeceklerdir. Reis kazası dahilinde cemaat-i islamiye reisi vekil olacakdır.

4-Heyet-i Murahhasa ve Vazifesi: Kaza heyet-i idaresi kendi aralarından üç kişiden ibaret olmak üzere bir heyet-i murahhasa intihab edeceklerdir. Bu heyet, heyet-i merkeziyede kazasını temsil edecekdir. İntihab edilen murahhaslar, heyet-i

heyet-i merkeziyeyi vücuda getirmek ve icra heyeti ile cemaat reisini katib eminine intihab etmek üzere en nihayet kanun-u evvelin son haftası zarfında merkezde ictima edecekdir.

5-Kaza Heyet-i İdaresinin Vazife ve Mesuliyeti

(a) Kaza heyet-i idaresi, kazası dahilinde müessesat-ı ictimaiye, maliye, iktisadiye, sanaiye, ziraiye, ticariye, hayriyeler tesis etmek, kooperatif şirketleri vücuda getirmek için tesbitde bulunacakdır.

(b) Köy heyetleri arasında vuku bulacak ictimai tezaülleri ihtilafları hal u vasıl edecekdir.

(p) Köy heyet-i idareleri tarafından gönderilen tahrirat ve murahhasları nazır-ı mütalaya alacak ve bunlar hakkında kararlar ittihaz edecekdir.

(s) Nisab-ı ictimai azanın nisfeninden fazlasıdır ve mukarrerat eksariyat-ı ara ile ittihaz edilir.

(t) Kararlar sarih suretde karar defterine kayd edilecek ve mevcud aza tarafından imza edilecekdir.

(c) İctimaiyeler doğrudan reis tarafından vuku bulacak davet veyahud azadan üç kişinin tahriri müracatı üzerine akd edilecekdir.

(ç) Köy heyet-i idarelerinin umurunu tanzim etmek ve bunları taht-ı murakabe ve nezaretinde bulundurmak kaza heyet-i idarelerinin cümle-i vazaifindendir.

(h) Kaza heyet-i idaresi, sandığında terkküm edecek meblağın yüzde otuzunu heyet-i merkeziye sandığına gönderecekdir. Mütebakisini nizamnamede gösterilen şekilde sarf edecekdir.

6- Kitabet Vazifesi ve Mesuliyeti: Bütün muhaberat katib vasıtasıyla icra edilecekdir. İttihaz edilecek kararlar deftere kayıd edilecek ve zabıtlar tutulacakdır. Evrak-ı verade ve mensule suretleri hafz edilecekdir.

7-Sandık Emini Vazife ve Mesuliyeti: Sandık emini, köy heyet-i idareleri sandık eminleri tarafından vürud edecek ianeleri her köyün hanesi kayıd edilecek ve mukabelinde makbuz senedi verecekdir. Muntazam bir sandık defteri tutacakdır.
Heyet-i idare kararlarıyla sarf edilecek paralar için ilm ve haber alacakdır.

8- Kaza Heyet-i İdaresi ile heyet-i Merekeziye İrtibatı : Kaza heyet-i idaresi ile, heyet-i merkeziye yanında başlayacak muhaberet, kaza heyet-i idaresi reisi ile, cemaat reisi arasında ceryan edecekdir.

9- Kaza Erkan-ı Hükûmeti ile olacak muamelat : Bir kaza dahilinde cemaate aid olan bütün muamelet ve muhaberet kaza heyet-i idaresi reisi ile o kaza erkan-ı hükümeti yanında ceryan edecekdir.

Dördüncü Kısım
(Merkez Teşkilatı)

1- Heyet-i Merkeziye ve Adedi: Lefkoşa, Magosa, İskele, Limasun, Baf ve Girne kazaları heyet-i idareleri tarafından intihab edilen on sekiz murahhasdan mürekkeb bir heyet-i merkeziye teşekkül edecekdir. Şu kadar ki kazaların ekserisinin gönderecekleri murahhaslarla da heyet-i merkeziye teşekkül etmiş ad olunur.

2- Heyet-i Merkeziyenin Müddet-i Vazifesi: Heyet-i merkeziye intihab ve teşekkülünü takib edecek kanun-u saniyeden itibaren üç sene müddet için ifa-yı vazife eder.

3- İcra Heyeti ve adedi: Heyet-i merkeziye icra heyeti , reis, katib-i umumi ve sandık emininden ibaret olmak üzere teşekkül eder. İcra heyet-i reisi, cemaat reisi olacakdır. İcra heyeti müctebaen ve münferiden heyet-i merkeziyeye karşı mesul bulunacak ve heyet-i merkeziyenin on dört azasının ittifakı arasıyla tebdil edileceklerdir.

4- İcra Heyetinin Vazife ve Mesuliyeti: İcra heyeti, heyet-i merkeziyenin ittihaz edeceği bütün mukarreratı icra ve taabik edecekdir. İcra adından dolayı heyet-i merkeziyeye izahat verecek ve heyet-i merkeziyenin vereceği talimat mevcubunca hareket edecekdir.

5- Katib Umumisinin Vazife ve Mesuliyeti: Katib umumu, heyet-i merkeziyenin ittihaz edeceği bütün mukarreratı zabt edecek ve mukarrerat defterini hafz eyleyecekdir. Hükûmet-i mahalliye ve merkeziye, kaza heyet-i idareleri ashab-ı müracatı ile vuku bulacak, bütün muhaberatı idare edecek , gönderilecek tahrirat ve cevabların suretlerini vefared olacak, evrak ve mektubları hafz edecek ve heyet-i merkeziyeye arz edecekdir.

6- Sandık Emininin Vazife ve Mesuliyeti: Sandık emini kaza heyet-i idareleri sandık eminleri tarafından vurud edecek meblağı ahz ve kabz edecek ve mukabelinde makbuz senedi verecekdir. Terakküm edecek meblağı nezdinde hafz edecek ve otuz liradan fazlasını bankaya tevdi edecek ve heyet-i merkeziyenin kararlarıyla sarf edilecek paralar için ilm ve haber alacakdır. Bankadan alınacak paraların çekleri heyet-i icraiye tarafından imza edilecekdir.

7- Heyet-i Merkeziye: Kıbrıs Türk İslam Cemaati'nin kafe-i umur ve hususat-ı ictimaiyesinin merkezi, heyet-i merkeziyesidir. Cemaate taallük eden bütün hukuk-u münakıb vikaye-i siyanet edecek , umur-hususatı idare eyleyecekdir.

(a) Cemaatin mevcudiyeti ve bekasını inkişaf ve terakkisini, tekamül ve tealisini efradının refah ve saadetini tayin edecek tedabiri ittihaz edecek ve her türlü ictimai, mali, iktisadi, sanai, zirai, ticari, müessesat-ı tesbidi hususunda isbad-ı lazımade bulunacakdır ve bu husus için kendi arasından ictimalar teşkil edilecekdir.

(b) Kaza Heyet-i İdaresi'nin malumat ve icraatını taht-ı murakabe ve nezaretinde bulunduracak ve bunlar yanında zuhur edecek nizailleri ve ihtilafları hal ü fasıl eyleyecekdir.

(t) Bir kaza heyet-i idaresi tarafından, o kaza Cemaat-i İslamiyesi'nin muavinine ihtiyac his edileceği takdirde , bu nevi vuku bulacak müracaatları tedkik ve tasvib edildiği suretde muavenet-i lazımade bulunacakdır.

(s) Bütün mukarrerat karar defterine kayıd edilecek ve zirini aza imza edecekdir.

(c) Heyet-i merkeziyede nisab-ı ictima , azanın tasfifinden nasfından bir fazladır. Şu kadar ki; İki defa davet vukuunda nisab-ı ictima hasıl olmadığı takdirde mevcud aza ile mukarrerat-ı ittihaz eyleyebilecekdir.

(ç) İctimalar doğrudan reis tarafından vuku bulacak davet üzerine akd olunacakdır. Azadan beş kişinin tahrir-i müracatı üzerine reis ictimai davete mecburdur. Etmediği takdirde mezkur beş kişi ictimai davet edebilecekdir.

(h) Umur-u idare-i evkaf için beş kişiden mürekkeb bir meclis idare-i evkaf intihab edecekdir.

(h) Her sene meclis idere-i evkaf tarafından tanzim edilecek evkaf büdcesini tedkik, tadil ve tasdik edecekdir.

(z) Umur-u muamelat evkafı teftiş etmek üzere her sene müfettiş intihab edecekdir.

Beşinci Kısım

Evkaf-ı İslamiye Teşkilatı

1-Evkaf-ı İslamiye İderesi: Umur-ı evkaf, heyet-i merkeziye tarafından intihab edilecek beş kişiden mürekkeb bir meclis idare-i evkaf tarafından tezekkür edilerek taht-ı karara alınacak ve ittihaz edilecek mukarreratın tamamını tadbikine meclis-i mezkur nezaret edecekdir. Bu mecliste müftü efendiye ilaveten aza bulunacakdır.

2-Evkaf Büdcesi: Meclis-i idere-i evkaf, evkaf-ı islamiye varidat masarfatı her sene büdcesini tanzim edecekdir. Büdce heyet-i merkeziyeye arz edilecek ve heyet-i merkeziye tarafından tedkik, tadil ve tasdik edilecekdir.

3- Fasıla-i Varidad ve Cihet-i Sarfı: Vakıflar yeniden tesbit edilecekdir. Mevcud u ihticaca salih ve kifanamelerle vakıfların şeriatine riayet ve itina edilmekle beraber terakkiyat-ı asriye ve icabat-ı mahalliye nazırı itibara alınacak ve cemaatin evkaf parasından idam-ı istifadesi temin edilecekdir. Evkaf-ı meşrutada evlad-ı vakfın hukuk-ı şahsiyesi mahfuzdur.

4- Umur-ı Evkafın Suret-i İdaresi Hakkında Lahye Tazimi İçin Teşekkül Edecek Mütehassusların Encamı ve vazifesi: Umur-ı evkafın suret-i idaresine dair ulum, hukukiye ve şeriye mütehassuslarından heyet-i merkeziyece teşkil edilecek encamın makruz tarafından bir lahye kaleme alınacakdır. Bu lahyede bütün memurun , evkafın ve müessesat-ı diniye hademesinin vazife ve mesuliyetleri tayin edilecekdir. Diniye hademesi ehliyet ve evsaf-ı lazımaye haiz olduklarına dair müftü efendi tarafından imza ve mühür edilmiş ehliyet şahadetnamesi ibraz eden müstediyeler meyenından intehab edilecekdir. Lahye heyet-i merkeziyeye bu lahyenin tadbik-i isbatını istikmal eyleyecekdir.

5- Memurin Evkafı ve Müessesat-ı diniye hademesinin tayini: Memurin evkafı ve müessesat-ı diniye hademesi meclis-i idare evkafı tarafından tayin ve bunların tayinleri heyet-i merkeziye tarafından tasdik edilecekdir.

6- Umur-ı Muamelet-ı Evkaf Müfettişleri: Umurı muamelat evkafı tevtiş için intİhab edilen teftişat, tedkikat ve müşaadatının neticesi heyet-i merkeziyeye rapurat edeceklerdir. Hükümetin hak teftişi bakidir.

Altıcı Kısım

Diyanet İşleri Teşkilatı

1- Müftü ve Suret-i İntehabı: Türkiye Hareilfnurni ilahiyat şubesinden mezun veyahud din ve mezheb işlerinden malumat ve vefiki mütebiyyen bir zat-ı müslim cemaatin din ve mezheb işlerine nezaret etmek üzerine , ihlal vukuunda beş sene müddetle müftü intehab olunacakdır.

2- Diyanet İşleri Cemiyeti: Heyet-i merkeziye tarafından müntehab ve ulum diniye ve mezhebiyede ihtisas olan beş zattan mürekkeb bir diyanet işleri cemiyeti teşekkül edecekdir. Bu cemiyete müftü efendi reyaset edecekdir.

3- Diyanet İşleri Cemiyetinin Vazife, Salahiyet ve Mesuliyeti: Heyet-i merkeziyenin tefrik edeceği iki ilim, hukuk mütehasusu ile müftü efendinin reyaseti altında ictima edecek ve bir lahye kaleme alınacakdır. Bu lahyede cemiyetin vazife ve salahiyeti tesbit edilecekdir. Lahye müftü efendinin iştirakı ile cemaat heyet-i merkeziyesinin tedkik ve tasdik edildikden sonra muteber u mamuliyet olacakdır.

4-Müessesat-ı Diniye ve Hademesi:. Müessesat-ı diniyeye nezaret etmek, hademesini murakabesi altında bulundurmak ve müessesat-ı mezkurede ifa-yı vazife edecek hademeyi (müderrisler, hatipleri, imamları, müezzinleri vesaireyi) imtihan etmek ve bunlara ehliyet şahadetnamesi vermek ve halka irşadat-ı diniyede bulunmak diyanet işleri cemiyetinin cümle-i vazaifinden bulunacakdır.

5-Diyanet İşleri Cemiyetinin İctimai: Diyanet işleri cemiyeti vakit buvakit müftü efendinin taht-ı reyasetinde ictima edecek ve umur-u diniye ve mezhebiye hakkında kararlar ittihaz edecekdir.

6- Müftü Vekilleri: Müftü efendinin her kaza merkezinde ve icab eden köylerde bir vekili bulunacakdır.

Yedinci Kısım

Muhakim-i Şeriye

Heyet-i merkeziye, aile , hukuk, mesail ve ihtilafatının daha mükemmel ve memnun bir ruyet-ü hal u fasılı temi için mahkeme-i şeriyenin , asrın ve mahallin icabatı ile mütenasib bir şekilde yeniden tesyikini, hukuk kazasının tayinini ve tadbik edecekleri ahkam-ı şeriye ve usul-ü muhakemenin tedbikini hükûmetden taleb edecekdir. Bu hususdaki isasat bervech-i atidir.

(a) Kaza kadıları kaza muhakkem adliyesine ihak edilmek ve davayı şeriye kadı ile kaza mahkemesi Türk hakimi huzurunda rivayet olunmalı

(b) Müdar-ı hüküm olacak ahkam-ı şeriye tayin edilmeli

(c) Hukuk kazaları vazıh bir suretle tayin edilmeli

(d) Kaza mahkemelerinde cari olan usul-ü mahkeme bunlarda da cari olmalı

(k) Bunlardan sadir olacak mahkemeler, kaza mahkemesi hükümleri gibi kabil istinadı olmalı

(m) Beş kadının Lefkoşa kasabası üzerindeki huhuk kazası Lefkoşa mahkemesine verilerek baş kadı şeri istnaflarda mahkeme-i aliyeye hakim mensub olmalı

(n) Kadıların mekteb-i hukuk mezunu olması veyahud o derece tasil görmüş olunması

Sekizinci Kısım

Eytam İşleri

Heyet-i merkeziye, Hukuk-u eytamın vikaye-u siyaneti ve umur-u eytamın mühür-i layıkında tedviri hususunda bir lahye-i kanunuye tanzib edib hükûmete takdim edecekdir.

Dokuzuncu Kısım

Maarif İşleri

Heyet-i merkeziye Rum maarif kanunlarından rum cemaatine verilen hulasaların tamamı Türk cemaatine de verilmesini temin edecek bir suretde maarif kanunlarının tadili ve ali-ül-umum Kıbrıs ahalisinden cebayat edilen maarif vergisiyle hükümet-i maarif tahsisatının bir sandıkda birleştirilmiş ve ali-ul-umum mekteblerinin ve muallimlerin adedi ve ihtiyacatı nisbetinde tevziyi ve muallimlerin terkiye-i hal-u temin istikballeri ve umumiyet itibarıyle

Maarif-i İslamiyesi'nin terkiyatı için hühümet nezdinde tesbiyadda bulunacakdır.

Ononcu Kısım

Cemaat-i İslamiye Kongresi

-1- Cemaat-i İslamiyenin senelik bir kongresi olacakdır. Bu kongre her senenin Kanun-ı Evveli zarfında Lefkoşa'da cemaat reisinin daveti ile toplanacakdır.

Bu kongrenin izası : Heyet-i merkeziye ve kaza heyet-i idareleri ile köy heyetleri reislerinden ibaret olacakdır.

-2- Konrenin Vazifesi: Kongrede her heyet bir senelik icraatının ve sene-i atiye hakkında tasviratını heyet-i umumiyeye arz ve izah edecekdir.

-3- Nizamnamenin Tadili : Nizamnamenin esasiyesinin tadili, heyet-i merkeziyenin teklifi ve kongre heyet-i umumiyesinin tasvibi ile olabilecekdir.

Onbirinci Kısım

Mevdad-ı şetti

1- Heyet-i merkeziye ile kaza heyetlerinin mühür-i mahsusu olacakdır. Heyet-i merkeziye ile kaza heyetlerinin katibler nezdinde mahsuz bir mühür mahdumu bulunacak veya cümle evrak-ı muhaberat işbu mühür ile temhir edilecekdir. Mühür adıda tayin edilen şekilde olacakdır:

Kıbrıs Türk Cemaat-i İslamiye

1925 tarih-i tesisi

Kazası veya heyet-i merkeziye

2- Sandık Eminlerinin Kefalet Rabıtı : Heyet-i merkeziye ile kaza heyetleri sandık eminleri, mezkur heyetlerince tensib edilecek mikdarda kefalete rabıt olunacaklardır.

3- Teberruat İanat-ı Fevkalade Hakkında: Cemaat-i İslamiye namına vuku bulacak ve (ianat-ı fevkalade) makbuldür. Bunlar aid oldukları sandık eminler tarafından Cemaat-i İslamiye namına kabd olunarak mukabelinde makbuz ilm ve haber verilerek defter-i mahsusata kayıd olunacakdır.

Talimat Dahilinde

4- Heyet-i merkeziye teşkilatından sonra gerek heyet-i merkeziyenin ve gerek kaza heyet-i idarelerinin müzakeratını tanzim ve idare edecek bir talimat-ı dahiliye kaleme alacakdır.

Madde-i Mukakata

Kanun-u Evvelin 1924 tarihinde Lefkoşa'da ictima eden her hususlardan müteşekkil kongre heyeti, işbu nizamnamenin istihadad etdiği teşkilatı meydana getirinceye kadar Cemaat-i İslamiye Heyet-i Müessesesi halinde ifa-yı vazifede devam edecekdir.Her kazanın aza-yı müessesesi kendi kazaları dahilindeki teşkilatiicra ettirirse memurdar ve teşkilatın tamamı ikmal edildiği zaman teşekkül eden heyetler Kanun-ı Sanı 1925 tarihinden itibaren teşekkül etmiş ad oedilecekdir.

Reis: .....

Sandık Emini: .....

Aza: .....

Cemaat-i İslamiye Kongresi'nin ikinci ictimai tarihi olan işyat 1915 tarihinde tarafımızdan müntehib her hususlarımız taraflarından tanzim ve tasdik olunan Cemaat-i İslamiye Teşkilatı Nizamnâme esasiyesinin ikinci kısmının ahkamı-en tevfike biz .....kiryesi ahali meselesi .....tarihinde ictima edilerek yukarıda isimleri görülen üç kişiyi iç sene müddetince köy heyet-i idaresi olmak üzere intihab eyledik.

NEAR EAST UNIVERSITY
LIBRARY
1988 - LEFKOŞA

İNDEKS

Baf 7
Girne 7
Lefkoşa 7-12-14
Limason 7
Magosa 7
Türkiye Harelifnurini İlahiyat Şubesi 10

[illegible] جماعت اساسنامه‌سی

بر کلان اساسنامه‌سی مناسبتی

(مادّه‌لری قسم)

عنوان — [illegible] قیرلی آلمسنده بر نور سلام جماعتی موجوددر. آنه داخلنده ساکن وبا مسکن هر فرد مسلم، بو جماعتک اعضای اصلیه‌سندندر. جماعتک اسم و عنوانی «قیرلی نور جماعتی اسلامیه‌سی»دردر.

جماعتک [illegible] اداره، مقصود [illegible] و [illegible] قیلنمه‌سی و فرائضه حسن بورون حقوق و امور اجتماعیه و دینیه‌سنی بر نظامنامه‌ده تعیین ایدیلن شکل و صورتده هر اوچ سنه‌ده بر، اهلیت لازمه‌یی حائز اعضانک رأی و اتحادی ایله تشکیل ایدیلن هیئت واسطه‌سیله اداره ایدرم.

بو جماعتک یکانه عملی قیرلی نور جماعت اسلامیه‌سی هیئت مرکزیه‌سندن، جماعتده یشته هیچ مقام و شخصک بو خصوصده ادعا سلاحتی قبول ایتمز.

تشکیلاتک هدف و غایه‌سی، آنه‌ده‌کی نورلی اسلام جماعتنک موجودیت و بقاسنی، انکشاف و ترقیسنی، تکامل و تعالیسنی و افرادینک رفاه و سعادتی تامینه چالشمقدن ایبارتدر.

۵ — قیرلی نور اسلام جماعتی شخصیت معنویه‌یی حائزدر. اهلیت قانونیه‌یی حائز شخصلک اپاسیلاریکی بورون معاملات رسمیه و غیر رسمیه‌یی پاسیلن دوائر و محاکم حکومتنده جماعت رئیسی، جماعتک عملی در. جماعتک مالک بولنان املاک، عقار و اراضی جماعت اسلامیه نامنه قید ایدیلیر. تودیع و ایداعی جماعت نامنه تسجیل ایدیلیر.

ایکنجی قسم

کوی تشکیلاتی (مرکزلق بر کوی حکمنده‌در)

کوی هیئت اداره‌سی و عددی

١ — قریه‌ده‌کی آز اوتوز تورك مسلمان اهالیسی بولنان هر کویده بر هیئت اداره تشکیل ایدیله‌جکدر. اهالیسی بوندن آز اولان کوی، اك یقین کویه باغلانه‌رق یاپیله‌جقدر. کوی هیئت اداره‌سنك عددی اوچ کیشیدن عبارت ارله‌جقدر. بونلر کندی آرالرندن بر رئیس و بر صندیق امینی انتخاب ایده‌جکلردر. صندیق امینی کتابت وظیفه‌سنی ده کوره‌جکدر.

انتخاب ایتمك و ایدلمك اهلیتی

٢ — بر کویده ساکن ویا متمکن اون سکز یاشنده عاقل هر تورك مسلم ارکك، انتخاب ایتمك و ایدلمك حقنه مالکدر. شوقدرکه: مادهٔ مخصوصه‌سنه توفیقاً معین اولان اماناتی انتخابدن اول تأدیه‌یه مجبوردر. عکس تقدیرده بو حقوقدن محروم اوله‌جقدر. انتخابات ختامنده رای آلان ذواتك اسملری و آتاسی اولدقلری رأیلرك عددی دفترخصوصنده کوستریله‌رك زیری کوی جماعت رئیسی طرفندن امضا و تصدیق ایدیله‌جك و نهایت اون بش کون ظرفنده قضا هیئت اداره‌سنه اعطای معلومات اولنه‌جقدر. هر نه صورتله اولورسه اولسون منحل وقوعنده، انتخاب اولنان اعضالردن عسکره رأی آلان ذواتك بیرده ایله اك زیاده رأی آلانی منحل موقعی اشغال ایده‌جکدر. اویله بر کیمسه بولونمادیغی تقدیرده یکیدن انتخاب یاپیلاجقدر. حکومت مأموریتی انتخاب ایدلمك اهلیتنی حائزدر.

کوی اداره‌سنك مدت وظیفه‌سی

٣ — کوی هیئت اداره‌سنك مدت وظیفه‌سی اوچ سنه‌در. وظیفه‌سی انتخاب ایدلدیکی سنه‌نی تعقیب ایدن سنه ابتداسندن باشلار.

کوی هیئت اداره‌سنك وظیفه و مسئولیتی

٤ — (١) کوی هیئت اداره‌سی، بر کوی دفتری طوتوه‌جقدر. او کویده ساکن ویا متمکن هر تورك مسلمانك اسمنی دفتره قید ایده‌جکدر. انتخاب ایتمك و ایدلمك حقنی و اهلیتنی حائز بولنانلرك بر لیسته‌سنی یاپاجقدر. دفترك و لیسته‌نك بر بر صورتلرینی منسوب اولدقلری قضا هیئت اداره‌سنه کوندره‌جکلردر. مدت وظیفه‌لری انتهاسنده وقوعبولاجق وفیات و تولداتی دفترده کوستره‌جکدر. و هر سنه قضا هیئته بیلدیره‌جکدر.

(ب) وظیفه‌سنك اوچنجی سنه‌سی ایلولی ابتداسندن یکرمیسنه قدر اولان مدت ظرفنده انتخابات الته آز بر هفته اول، کوی هیئتی اعضاسی انتخاب ایدیله‌جکنه دائر کویده کوزه چارپار بر یرنه براعلانامه یاپشدیره‌جق و انتخابك هانکی کون و ساعتده یاپلاجغنی و هانکی ساعتده قاپاتیلجغنی اعلان ایده‌جکدر. کوی هیئت اداره‌سی، انتخابه نظارت ایده‌جکدر. رئیس انتخابك نتیجه‌سنی نهایت اوتوز ایلوله قدر منسوب اولدیغی قضا هیئت اداره‌سی ریاستنه بیلدیره‌جکدر.

(پ) بو صورتله انتخاب یاپلمیان ویاخود نتیجه‌سنی منسوب اولدیغی قضا هیئت اداره‌سی رئیسنه وقتنده معلومات ویره‌مه‌ین کویلرك هیئت اداره‌سی، قضا هیئت اداره‌سی طرفندن تشکیل ایدیله‌جکلردر.

(ت) جماعت ایشلری جلبنده وقوعبوله‌جق بوتون مخابرات کوی هیئت اداره‌سی رئیسی ایله قضا هیئت اداره‌سی رئیسی آره‌سنده جریان ایده‌جکدر.

(ث) کوی جماعتلری احتیاجات اجتماعیه‌لرینی قضا هیئتی رئیسنه بیلدیره‌جکلردر.

جماعتلرك اعانه‌لرك مقدار

۵ — اهلیت قانونیه‌یی حائز و انتخاب ایتمك و ایدلمك حقنه مالك هر شخص جماعت صندیغنه آیده بر غروش اعانه ویره‌جکدر ومقابلنده صندیق امینندن علم و خبر آله‌جقدر.

صندیق امینی و کتابك وظیفه‌سی

۶ — صندیق امینی بو صورتله جمع ایدیلن اعانه‌لری اوچ آیده بر قضا صندیق امینه تسلیم ایده‌جك و مقابلنده مقبوض سندی آله‌جقدر. هر کوی قضا صندیق امینه تسلیم ایتدیکی مبلغك یوزده آلتمشنی کویك احتیاجات خصوصیه‌سنه صرف ایتمك حقنه مالکدر. شو قدرکه: اولبابده‌کی احتیاج کوی هیئتنجه قرارلاشدیریله‌رق قضا هیئتنك تصویبنه عرض اولنه‌جقدر. کویلرده ظهور ایده‌جك فقیر جنازه‌لرك مصارفاتی کوی هیئتی طرفندن کوی صندیغندن تسویه ایدیلیر.

هیئت اداره‌سنك صلاحیتی

۷ — کوی هیئت اداره‌سی رئیسی، منسوب اولدیغی قضا هیئت اداره‌سی اعضاسی و مفتی انتخابی خصوصنده کویی تمثیل ایدر. بناءً علیه کوی نامنه رای ویرمك صلاحیتی حائزدر.

جماعت اموال و اشیا

٨ — مرکزده موجود بولنان جامع و مکتب و مدرسه نائدر و بونلرك اموال منقوله و غیر منقوله‌لرینك اداره‌سی طرفندن اجرا ایدیلیر . هیئت ، امام ، معلم و مؤذن [illegible] تشکیلی قضا هیئت اداره‌سنه بیلدیرمه‌جکدر .

(اوچنجی قسم)

قضا تشکیلاتی

قضا هیئت اداره‌سی و عددی

١ — قضاده بدی کشیدن عبارت اولمق اوزره بر قضا هیئت اداره‌سی بولونه‌جقدر .

قضا هیئت اداره‌سی

٢ — قضا هیئت اداره‌سی ، انتخابنك اوچنجی سنه‌سی تشرین اول‌ده سنك صورت انتخابی یکی انتخابات ایچون بر کون تعیین ایده‌جکدر . تعیین ایدیله‌جك کون‌دن آز اون بش کون اول کویلره اعلامنامه‌لر کوندره‌جکدر . اعلامنامه انتخابك هانکی یرده و نه ساعتده باشلاه‌جغنی و نه ساعتده بیتدکنی کوسترمه‌جکدر . اوکون تعیین اولنان محل و وقتده کوی ممثلری اجتماع ایده‌جك و قضا هیئت اداره‌سنی انتخاب ایده‌جکدر . انتخاب قضا هیئت اداره‌سك ریاسی آلتنده اجرا ایدیله‌جکدر . انتخاب ایدیلن کیمسه‌لرك اسملری حق ارله‌رق بر کاغد اوزرینه یازیله‌جق و رئیسه ویریله‌جکدر . الك یوکسك رای آلانلر ، اعضا اعلان ایدیله‌جکلردر . رایلرك تعداد و تصنیفنه هیئت اداره نظارت ایده‌جك و نتیجهٔ انتخاب حقنده هیئت مرکزیه خطاباً بر مضبطه تنظیم و هیئت طرفندن امضا ایدیله‌جکدر . مدت وظیفه اوچ سنه‌در . مدت وظیفه بتمزدن اول هر هانکی بر سببدن طولایی محل وقوع بولورسه کوی هیئت اداره‌لرنده وقوعه کلن انحلالارده اولدیغی کبی معامله اولنه‌جقدر . هر هانکی قضاده اشبو تاریخه قدر قضا هیئت اداره‌سی تشکیل ایدیله‌مرسه او قضانك هیئت اداره‌سنی هیئت مرکزیه تشکیل ایده‌جکدر . معین اولان اعلانلر و رمینلر انتخاب ایدیله‌مرسه قضا هیئت اداره‌لری انتخابی انتخاب سنه‌سنك تشرین ثانیسی اون بشنه قدر اکمال ایدلمش بولونه‌جقدر .

٣ — قضا هیئت اداره‌سی انتخابی متعاقب بر اجتماع عقد ایده‌جک و آرالرندن بر رئیس ، بر کاتب و بر صندیق امینی انتخاب ایلیه‌جکلردر . رئیس قضانی داخلنده جماعت اسلامیه رئیسی وکیلی اولاجقدر .

٤ — قضا هیئت اداره‌سی کثرت آرالرندن اوچ شدن بیاب اولمق اوزره بر هیئت مرخصه انتخاب ایله‌جکدر . بو هیئت ، هیئت مرکزیه‌ده قضانی تمثیل ایده‌جکدر . انتخاب ایدیلن مرخصلر ، هیئت مرکزیه‌ده وظیفه‌لرینی اجرا ایلمک اوزره حاضر بولنمق لازمدر . اعمال اوزره‌لرینه کانون اولدیغی صوک هفته‌سی ملرفنده مرکزده اجتماع ایدوجکدر .

٥ — (ا) قضا هیئت اداره‌سی ، قضانی داخلنده اصناف اجتماعیه ، مالیه ، اقتصادیه ، صناعیه ، زراعیه ، تجاریه و خیریه‌لر تأسیس ایتمک ، قوپراتیف شرکتلر وجوده کتیرمک ایچون تشبثاتده بولونه‌جقدر .

(ب) کوی هیئت‌لری آرسنده وقوعه‌جق اختلافلر ایچون اصلاح ایدیلمک اوزره قرارلر ایتمک .

(پ) کوی هیئت‌لری طرفندن کوندریلن تحریرات و مراجعتلری نظر مطالعه‌یه آلنه‌جق و بونلر حقنده قرارلر اتخاذ ایده‌جکدر .

(ت) نصاب اجتماع اعضانک صقندن فضله‌سیدر ، و مقررات اکثریت آرا ایله اتخاذ ایدیلیر .

(ث) قرارلر صریح صورتده قرار دفترینه قید ایدیله‌جک و موجود اعضا طرفندن امضا ایدیله‌جکدر .

(ج) اجتماعلر ، طوغریدن رئیس طرفندن وقوع بولنجق دعوت ویاخود اعضادن اوچ کیشینک تحریری مراجعتی اوزرینه عقد ایدیله‌جکدر .

(چ) کوی هیئت اداره‌لرینک امورنی تنظیم ایلمک و بونلره تحت مراقبه و نظارتده بولوندیرمق قضا هیئت اداره‌لرینک جملهٔ وظایفندندر .

(ح) قضا هیئت اداره‌سی ، صاحبنده تراکم ایده‌جک مسائلک یوزده اوتوزنی هیئت مرکزیه صندیغنه کوندره‌جکدر . متباقیسی نظامنامه‌ده کوستریلن شکلده صرف ایده‌جکدر .

کتابت و ملیه‌سی و مسئولیتی

٦ — بوتون عنابرات کاتب واسطه‌سیله اجرا ایدیله‌جك قرارلر دفتره قید ایدیله‌جك و ضبطلر دوتولمه‌جق مرسوله مه‌رتلری حفظ ایدیله‌جکدر .

صندیق امینی وظیفه‌لری

٧ — صندیق امینی ، کوی هیئت اداره‌لری [illegible] وارد ایدیله‌جك اعانه‌لری قبض و صرف کرك و ملایلنده مقبوضی سندی ویره‌جك [illegible] جقدر . هیئت اداره قراریله صرف ایدیله‌جك [illegible] آله‌جقدر .

قضا هیئت اداره‌سیله هیئت مرکزیه ارتباطی

٨ — قضا هیئت اداره‌سیله ، هیئت مرکزیه بینندہ [illegible] قضا هیئت اداره‌سی رئیسی ایله ، جماعت رئیسی آرسنده [illegible] ایده‌جکدر .

قضا ارکان حکومتی ایله اوله‌جق معاملات

٩ — بر قضا داخلنده جماعته تعلق اولان بوتون معاملات و عنابرات قضا هیئت اداره‌سی رئیسی ایله او قضا ارکان حکومتی [illegible] ایده‌جکدر .

(دردنجی قسم)
مرکز تشکیلاتی

۱ — لفقوشه ، ماغوسه ، اپسکه ، لیمسون ، باف و کرینه قصالری هیئت اداره‌لری طرفندن انتخاب ایدیلن اون سکز طرخصدن مرکب بر هیئت مرکزیه تشکل ایده‌جکدر. شو قدرکه قصالرك اکثریتنك کوندرمه‌جکلری مرخصلرله‌ده هیئت مرکزیه تشکل ایتمش عد اولنور.

۲ — هیئت مرکزیه انتخاب و تشکلی تعاقب ایده‌جك ۱ کانون ثانیدن اعتباراً اوچ سنه مدت ایچون ایفای وظیفه ایدر.

۳ — هیئت مرکزیه اجراهیئتی ، رئیس ، کاتب عمومی وصندیق امینندن عبارت اوزره تشکل ایدر. اجرا هیئتی رئیسی ، جماعت رئیسی اوله‌جقدر. اجرا هیئتی مجتمعاً و منفرداً هیئت مرکزیه‌یه قارشو مسئول بوله‌جق و هیئت مرکزیه‌نك اون درت اعضاسنك اتفاق آراسیله تبدیل ایدیله‌بیله‌جکلردر.

۴ — اجرا هیئتی ، هیئت مرکزیه‌نك اتخاذ ایده‌جکی بوتون مقرراتی اجرا و تطبیق ایده‌جکدر. اجرا آتندن طولایی هیئت مرکزیه‌یه ایضاحات ویره‌جك وهیئت مرکزیه‌نك ویره‌جکی تعلیماتی وجهنجه حرکت ایده‌جکدر.

۵ — کاتب عمومی ، هیئت مرکزیه‌نك اتخاذ ایده‌جکی بوتون مقرراتی ضبط ایده‌جك و مقررات دفترینی حفظ ایله‌جکدر.

حکومت محلیه و مرکزیه ، قضا هیئت اداره‌لری و اصحاب مراجعت ایله وقوع بوله‌جق بوتون مخابراتی اداره ایده‌جك ، کوندریله‌جك تحریرات و جوابلرك صورتلرینی واوارد اوله‌جق اوراق و مکتوبلری حفظ ایده‌جك و هیئت مرکزیه‌یه عرض ایده‌جکدر.

۶ — صندیق امینی ، قضا هیئت اداره‌لری صندیق امینلری طرفندن ورود ایده‌جك مبالغی اخذ و قبض ایده‌جك و مقابلنده مقبوض سندی ویره‌جکدر. تراکم ایده‌جك مبالغی نزدنده حفظ ایده‌جك و اوتوز لیرادن

نظامنامه‌سی بالقیه تودیع ایده‌جك وهیئت مرکزیه‌نك قراریله صرف ایدیله‌جك پارهٔ ایچون علم و خبر آلنه‌جقدر . بالقه‌دن آلنه‌جق پارهٔ‌نك [illegible] احراز قیدن اعضا ایدیله‌جکدر .

[illegible] جماعت اسلام جماعتك کافهٔ امور ، خصوصات اساسیه‌سنك [illegible] و بیانات ایده‌جك ، امور و خصوصاتی اداره ایلر .

(ا) جماعتك موجودیت و بقاسنی ، انکشاف و ترقیسنی ، تکمیل و [illegible] افرادینك [illegible] و سعادتی تأمین ایده‌جك تدابیر اتخاذ ایده‌جك ، [illegible] [illegible] ، [illegible] ، [illegible] ، [illegible] و [illegible] [illegible] [illegible]

اجتماعی دعوتی مجبوردر. ایتمدیکی تقدیرده مذکور بش کشی اجتماعی دعوت ایده‌یله‌جکدر.

[ج] امور ادارهٔ اوقاف ایچون بش کشیدن مرکب بر مجلس ادارهٔ اوقاف انتخاب ایده‌جکدر.

[خ] هر سنه، مجلس ادارهٔ اوقاف مارفندن تنظیم ایدیله‌جك اوقاف بودجه‌سنی تدقیق، تعدیل و تصدیق ایده‌جکدر.

[د] امور و معاملات اوقافی تفتیش ایتمك اوزره هر سنه اوچ مفتش انتخاب ایده‌جکدر.

(بشنجی قسم)

اوقاف اسلامیه تشکیلاتی

اوقاف اسلامیه اداره‌سی

١ — امور اوقاف، هیئت مرکزیه طرفندن انتخاب ایدیله‌جك بر کشیدن مرکب بر مجلس اداره‌ی اوقاف طرفندن تذکر ایدیله‌رك تحت نظرینه آلنه‌جق و اتخاذ ایدیله‌جك مقرراتك تمامی تطبیقنه مجلس مذکور نظارت ایده‌جکدر. بو مجلسه مفتی افندی علاوةً اعضا بولنه‌جقدر.

اوقاف بودجه‌سی

٢ — مجلس اداره‌ی اوقاف، اوقاف اسلامیه واردات و مصارفات بودجه‌سنی هر سنه بودجه‌سی تنظیم ایده‌جکدر. بودجه هیئت مرکزیه عرض اولنه‌رك [illegible] طرفندن تدقیق و تصدیق ایدیله‌جکدر.

تشکیلات و اوقاف و جهات صرفی

٣ — اوقافك تکیدن تثبیت ایدیله‌جکدر. موجود، احتیاجات حاضره و ثقافت‌لرینك و افکارك شرائطنه رعایت و عنعنه ایدیلکله برابر، ترقیات عصریه و ایجابات محلیه نظر اعتباره آلنه‌رق و جماعتك اوقاف بارمسندن اعظمی استفاده‌سی تأمین ایدیله‌جکدر. اوقاف مشروطه‌ده اولاد واقفك حقوق شخصیه‌سی محفوظدر.

امور اوقافك سورت اداره‌سی حقنده لایحه تنظیمی ایچون تشکیل ایدیله‌جك متخصصلرك و وظیفه‌سی

٤ — امور اوقافك سورت اداره‌سنه دائر علوم حقوقیه و شرعیه متخصصلرندن هیئت مرکزیه‌جه تشکیل ایدیله‌جك بر انجمن مقرر طرفندن بر لایحه قلمه آلنه‌جقدر. بو لایحه‌ده بوتون مأمورین اوقافك و مؤسسات دینیه خدمه‌سنك وظیفه و مسئولیتلری تعیین ایدیله‌جکدر. وقفك سورت اداره‌سنه دائر اساسات وضع ایدیله‌جکدر. مؤسسات دینیه خدمه‌سی آیات و اوصاف لازمه‌یی حائز اولدقلرینه دائر مفتی افندی طرفندن امضا و تمهیر ایدیلش اهلیت شهادتنامه‌سی اجرای ایدن مستحصل میانندن انتخاب ایدیله‌جکدر. لایحه هیئت مرکزیه‌یه عرض اولنه‌جق و هیئت مرکزیه بو لایحه‌نك تطبیق اسبابی استکمال ایدیله‌جکدر.

مأمورین اوقاف و مؤسسات دینیه خدمه‌سنك تعیینی

٥ — مأمورین اوقاف و مؤسسات دینیه خدمه‌سی مجلس اداره‌ی اوقاف طرفندن تعیین و وظائف تعیینلری هیئت مرکزیه طرفندن تصدیق ایدیله‌جکدر.

امور و معاملات اوقاف نظارتی

٦ — امور و معاملات اوقاف تفتیش ایچون انتخاب ایدیلن مفتش و تفتیشات، تدقیقات و مشاهداتك نتایجی هیئت مرکزیه‌یه راپورط ایدیلمکدر. حکومتك حق تفتیشی باقیدر.

(آلتنجی قسم)

دیانت ایشلری تشکیلاتی

مفتی و صورت انتخابی

١ — تورکیا جمهوریتنده آلهیات شعبه‌سندن ماذون ویاخود دین و مذهب ایشلرنده معلومات و وقوفی متحقق بر ذات مسلم، جماعتك دین و مذهب ایشلرینه نظارت ایتمك اوزره، اهالی اوقوعنده بش سنه مدتله مفتی انتخابنه ایدیله‌جکدر.

مفتی، قضا هیئت اداره‌سی انتخابنه ایدن کوی مأمورلرنك طرفندن انتخاب اولونه‌جقدر.

دائره ایشلری

٢ — هیئت مرکزیه طرفندن منتخب وعلوم دینیه ومذهبیه‌ده اختصاصی اولان بش ذاتدن مرکب بر دیانت ایشلری جمعیتی تشکیل ایده‌جکدر. بو جمعیت مفتی افندی ریاسنده ایده‌جکدر.

دائره ایشلری وظیفه، صلاحیت و مسؤولیتی

٣ — هیئت مرکزیه‌نك تفریق ایده‌جکی ایکی علم حقوق متخصصی ایله، مفتی افندینك تفریق ایده‌جکی ایکی علوم شرعیه متخصصی مفتی افندینك ریاسی آلتنده اجتماع ایده‌رك و بر لایحه قلمه آله‌جقدر. بو لایحه‌ده جمعیتك وظیفه و صلاحیتی ثبت ایدیله‌جکدر. لایحه مفتی افندینك اشتراکی ایله جماعت هیئت مرکزیه‌سنده تدقیق و تصدیق ایدلدکدن صکره معتبر و معمول به اوله‌جقدر.

مؤسسات دینیه و خدمه‌سی

٤ — مؤسسات دینیه‌یه نظارت ایتمك، خدمه‌سنی مراقبه‌سی آلتنده بولوندیرمق و مؤسسات مذکوره‌ده ایفای وظیفه ایده‌جك خدمه‌یی (مدرسلری، خطیبلری، اماملری، مؤذنلری و سائرسی) امتحان ایتمك و بونلره اهلیت شهادتنامه‌سی ویرمك و خلقه ارشادات دینیه‌ده بولونمق دیانت ایشلری جمعیتنك جمله وظائفندن بولونه‌جقدر.

دیانت ایشلری جمعیتنك اجتماعی

٥ — دیانت ایشلری جمعیتی وقت بوقت مفتی افندینك تحت ریاستنده اجتماع ایده‌جك و امور دینیه و مذهبیه حقنده قرارلر اتخاذ ایده‌جکدر.

مفتی وکیللری

٦ — مفتی افندینك هر قضا مرکزنده و ایجاب ایدن کویلرده بر وکیل بولونه‌جقدر.

(یدنجی قسم)

محاکم شرعیه

هیئت مرکزیه ، عائله ، حقوق ، مسائل و اختلافاتنك دعاوی حکمیه و مؤمن بر صورتده رؤیت و حل و فصلی تأمین ایچون محکمهٔ شرعیه‌نك عصرك ترقیاتی و حالك ایجاباتی ایله متناسب بر شکلده یکیدن تنظیمی حق قضانك تعیینی و اطابیق ایده‌جکلری احکام شرعیه و اصول محاکماتك تثبیتی حکومتدن طلب ایده‌جکدر . بو خصوصده‌کی اساسات بروجه آتیدر:

(ا) دعوا قاضیلری ، قضا محاکم نظامنامه‌سنه اطلاق ایدیلان و دعاوی شرعیه قاضی ایله رئیسا محکمه‌سی تورك محاکمی صورتنده رؤیت اولونه‌جقدر.

(ب) مدار حکم اوله‌جق احکام شرعیه تعیین ایدیلمك .

(ج) حق قضالری واضح بر صورتده تعیین ایدیلمك .

(د) قضا محکمه‌لرنده جاری اولان اصول محاکمه بونلرده‌ده جاری اولمك .

(ك) بونلردن صادر اوله‌جق حکملر ، قضا محکمه‌سی حکملری کبی قابل استیناف اولمك .

(م) باش قاضینك لفقوشه قصبه‌سی اوزرنده‌کی حق قضاسی شرعیه محکمه‌سنه ویریله‌رك باش قاضی شرعی استینافلرده محکمهٔ عالیه حاکمه‌سی اولمك .

(ن) قاضیلرك مکاتیب حقوق مأذونی اولمق دعاسنده بر درجه تعیین کورمش بولونمق .

(سکزنجی قسم)
ایتام ایشلری

هیئت مرکزیه ، حقوق ایتامك وقایه و صیانتی و امور ایتامك محور لایقنده تدویری مخصوصنده بر لایحهٔ قانونیه تنظیم ایدوب حکومته تقدیم ایده‌جکدر .

(طقوزنجی قسم)
معارف ایشلری

هیئت مرکزیه ، معارف قانونلرنده دوم جماعته ویرلمش حلاصیلرك تماماً تورك جماعتنده ویرلمسی تامین ایده‌جك بر صورتده ، تورك معارف قانونلرینك تعدیلی و علی العموم قدیس اهالیسندن جبایت ایدیلن معارف ویرکوسیله ، حکومت معارف تخصیصاتنك بر صندقده برلشدیرلمسی و علی العموم مکتبلرك و معلملرك عددی واحتیاجاتی نسبتنده توزیعی و معلملرك ترفیه حال و تامین استقبالاری و عمومیت اعتباریله معارف اسلامیه‌نك ترقیاتی ایچون حکومت نزدنده تشبثاتده بولونه‌جقدر .

[اونجی قسم]
جماعت اسلامیه قونغره‌سی

۱ — جماعت اسلامیه‌نك سنه‌لك بر قونغره‌سی اوله‌جقدر . بو قونغره هر سنه‌نك کانون اولی ظرفنده لفقوشده‌ده جماعت رئیسنك دعوتیله طوپلانه‌جقدر .

بو قونغره‌نك اعضاسی : هیئت مرکزیه و قضا هیئت اداره‌لری اعضالریله کوی هیئتلری رئیسلرندن عبارت اوله‌جقدر .

قونغرەنك وظائفی

۲ — قونغره‌ده هر هیئت بر سنه‌لك اجراآتنی و سنهٔ آتیه حسابی تصوراتی هیئت عمومیه‌یه عرض و ایضاح ایده‌جکدر .

نظامنامه‌نك تعدیلی

۳ — نظامنامهٔ اساسینك تعدیلی ، هیئت مرکزیه‌نك تکلیفی و قونغره هیئت عمومیه‌نك آره‌سیله اوله‌بیله‌جکدر .

[اون بر نجی قسم]

مواد شتی

هیئت مرکزیه ایله قضا هیئتلرینك مهر مخصوصی اوله‌جغی

۱ — هیئت مرکزیه ایله قضا هیئتلرینك ، کاتبلر زده‌سنده محفوظ مهر مخصوصی بولنه‌جق و باجمله اوراق و مخابرات اشو مهر ایله تمهر ایده‌جکلردر . مهر آتیده تابیت ایدیلان شکلده اوله‌جقدر .

تورك جماعت اسلامیه‌سی
تاریخ تأسیسی ۱۹۲۵
قضا ویا (هیئت مرکزیه)

صندیق امینلرینك کفالته ربطی

۲ — هیئت مرکزیه ایله قضا هیئتلری صندیق امینلری ، مرکز هیئتلرجه تنسیب ایدیله‌جك مقدارده ، کفالته ربط اوله‌جقلردر .

تبرعات و امانات فوق‌العاده حقنده

۳ — جماعت اسلامیه نامنه وقوع بوله‌جق تبرعات و [امانات فوق‌العاده] مقبولدر . بونلر عائد بولوندقلری صندیق امینلری طرفندن جماعت نامنه قبض اوله‌رق مقابلنده مقبوض علم و خبری ویریله‌رك دفتر مخصوصه قید اوله‌جقدر .

— تعلیمات داخلیه —

٤ — هیئت مرکزیه تشکیلندن صوکره کرك هیئت مرکزیه‌نك و کرك قضا هیئت اداره‌لرینك مذاکراتی تنظیم و اداره ایده‌جك بر تعلیمات داخلیه تنظیم آلاجقدر .

— مادهٔ موقته —

٥ — ٢٨ کانون اول ١٩٢٤ تاریخنده افتوشه‌ده اجتماع ایدن مرخصلردن متشکل قونغره هیئتی ، اشبو نظامنامه‌نك استهداف ایتدیکی تشکیلاتی مبدانه کتیرنجیه قدر جماعت — زمیه هیئت مؤسسه‌سی دلنده ایفای وظیفه‌ده دوام ایده‌جکدر . مرخصلرك اعضای مؤسسه‌سی کندی قشالری داخلنده‌کی تشکیلاتی اجرا ایتدیر . مأموردر و تشکیلات تماماً اکمال ایدلدیکی زمان تشکل ایدن هیئتلر ١ کانون ثانی ١٩٢٥ تاریخندن اعتباراً تشکل ایتمش عد ایدیله‌جکلردر .

رئیس : .....

صندیق امینی : .....

اعضا : .....

جماعت اسلامیه قونغره‌سنك ایکنجی اجتماع تاریخی اولان ۱ شباط ۱۹۲۵ تاریخنده طرفزدن منتخب عرضلرمز طرفلرندن تثبیت ، تنظیم و تصدیق اولونان جماعت اسلامیه لشکیلاتی نظامنامهٔ اساسیسی‌نك ایکنجی قسمنك دردنجی مادهسی احکامنه توفیقاً بز ..... قریه‌سی اهالیٔ مسلمه‌سی ..... تاریخنده اجتماع ایله‌یه‌رك یوقاریده اسملری کوریلن اوچ کیشی‌یی اوچ سنه مدت ایچون کوی هیئت اداره‌سی اولق اوزره انتخاب ایلدك .

سنه